Tulevaisuusvaliokunnan sihteeristö **29.9.2015**

Asiantuntijasuunnitelma tulevaisuusvaliokunnan omiin aiheisiin

Asiantuntijasuunnitelmasta keskusteltiin tulevaisuusvaliokunnan kokouksessa perjantaina 25.9.. Keskustelun pohjaksi jaettiin yhteenveto tulevaisuusvaliokunnan aiemmasta, 17.6.2015 kokouksessa käydystä keskustelusta sekä hallituksen vuosikertomuksen yhteydessä käydyistä keskusteluista. Alustavat ehdotukset perusteluineen olivat seuraavanlaisia:

Sosiaali- ja terveysalan tulevaisuus

Perustelu: tietyssä mielessä Suomi tarvitsee uuttaa yhteiskuntasopimusta ja luottamusyhteiskunnan vahvistamista ja ehkä myös hyvinvointivaltion ja -yhteiskunnan uudelleen määrittelemistä. Siksi tämä teema voisi aukaista näkökulmia ja jatkokuulemisia moneen suuntaa. Teemalla on myös liittymäpinta radikaaleihin teknologioihin. Kävin neuvottelemassa komissio ennakointiyksikön kanssa yhteistyöstä - ja he olivat kiinnostuneita erityisesti Radikaalit teknologiat työkalun arvokori-osuudesta, jotka siis määrittelevät ihmisten tarpeita ja teknologian yhteiskunnallisia/sosiaalisia ajureita.

Tulevaisuudentutkimus

Perustelu: kevään keskusteluissa ehdotettiin, että kuulisimme laajasti tulevaisuudentutkijoita ja kysyisimme heiltä, mitkä asiat he nostaisivat tärkeimmiksi. Voisimme kuulla 6 - 8 tulevaisuudentutkijaa sillä teemalla, että he kertoisivat meille ensinnäkin näkemyksensä tulevaisuudentutkimuksesta ja ennakoinnista ja lisäksi vaikkapa TOP 10 teemaa. Tästä voisi jo tällaisenaankin tulla hyvä julkaisu ja vahva keskustelunavaus: jos pyydämme kuultavilta TOP tulevaisuushaasteet ja lisäksi vaikka TOP kolme haasteet tulevaisuudentutkimuksen ja emaloinnin kehittämisessä.

Suomi 100

Perustelut: Teema nousee vahvasti esille hallituskauden aikana. Tulevaisuusvaliokunta on aiemmin keskustellut siitä, että voisimme ottaa näkökulman 100 + 100. Eli jos/kun muuta katsovat taaksepäin, niin me voisimme katsoa 100 vuotta eteenpäin. Teema voisi saada suuren näkyvyyden ja voisimme tehdä asiassa yhteistyötä valtioneuvoston kanslian kanssa (osana tulevaisuusselontekoprosessia). Meille on ehdotettu yhteistyötä myös Hämeenlinnan kaupungin koordinoiman Lasten tulevaisuuskuvia käsittelevän hankkeen kanssa.

Radikaalit teknologiat

Perustelut: Pohjois-Pohjanmaan liitto ehdottanee meille yhteistyötä alueellisen pilotin toteuttamiseksi. Ja myös EU-komission ennakointiyksikö on kiinnostunut jatkamaan keskustelua eurooppalaisen pilotin toteuttamisesta. Komissiota siis kiinnostaa etenkin se arvokoripuoli eli sosiaalisten ajureiden ymmärtäminen). Voisimme kuulla mallin kehittäjien näkemyksen siitä, minkälaisia päivitystöitä malliin pitäisi tehdä. Olemme olleet tässä teemassa edelläkävijöitä ja tämä edelläkävijyys olisi säilytettävissä melko pienillä toimenpiteillä eli päivittämällä raportti. Apuna voisi käyttää muun muassa Tulevaisuusvaliokunnan radikaalit teknologiat -joukkoistus facebook -ryhmää (https://www.facebook.com/groups/TuVRadikaalit/?fref=ts) jossa on parhaillaan 1517 jäsentä.

Sosiaalinen media

Perustelu: yhdistetäänkö edellisen valiokunnan edelleen auki olevat kolme facebook-sivustoa yhdeksi nykyisen valiokunnan sivuksi: ja kuulemmeko myös virtuaalialueen rakentajia (toimii firefoxilla ja chromella): http://www.meshmoon.com/webrocket/Tulevaisuusvaliokunta#. Eli teemmekö esimerkiksi virtuaalivaliokunnan?

Yllä olevan tiivistelmän pohjalta käytiin seuraavanlainen keskustelu:

Tulevaisuudentutkijoiden kuulemista kannatettiin. Samoin kannatettiin radikaalien teknologioiden tutkimisen jatkamista. Tähän liittyen ehdotettiin myös aiheen tiiviimpää liittämistä luovaan tuhoon ja työn tulevaisuuteen.

Myös sosiaalisen median kokeilujen jatkaminen sai kannatusta.

Uusina teemoina nostettiin esille luova talous (laajemminkin kuin luovien alojen näkökulmasta), Venäjä ja maahanmuuttoon liittyvät kysymykset. Maahanmuuton syitä ja seurauksia voitaisiin tutkia myös yhteistyössä tarkastusvaliokunnan kanssa, jolla myös on omat selvitysrahansa sekä aikomus tutkia maahanmuuttokysymyksiä. Maahanmuuttoon liittyen korostettiin myös globaalia näkökulmaa: olemme nähneet vasta ensimmäisiä signaaleja siitä, mitä voi olla tulossa. Esimerkkinä mainittiin mm. siirtolaisuus USA:n ja Meksikon välillä, joka on jatkunut jo vuosikymmeniä.

Uutena teemana mainittiin myös maaseutu ja perinteet. Onko maaseudulla työtä ja asutusta 100 vuoden kuluttua? Miten vanhemman väestön perinteet ja hiljainen tieto siirtyy nuoremmille nopeassa muutoksessa?

Valiokunnassa keskusteltiin myös hallituksen kärkihankkeista ja siihen liittyen DigiSuomi 2017 -hankkeesta. Tämän hankkeen yhteydessä on keskusteltu siitä, mitä digitalisaatio tarkoittaa? Suurimpana haasteena ei ole tuotteiden ja liiketoiminnan virtualisointi tms. vaan uuden teknologian mahdollistamat uudet (liike)toimintamallit, jotka samalla määrittelevät tulevaisuuden työtä. Sosiaaliset innovaatiot. Voiko valiokunta luoda tähän samanlaisen työkalun kuin radikaalien teknologioiden arvioimiseen on luotu?

Tärkeänä pidettiin myös ihmisten arjen näkökulmaa (hyvinvointivaltion haasteita) ja sitä, että voimmeko luottaa tietoon?

Omien asioiden kuulemiset aloitetaan yllä olevista teemoista. Edustajat voivat ehdottaa kuultavia sihteeristölle. Aluksi sihteeristö kutsuu oma-aloitteisesti kuultavaksi suomalaisia tulevaisuudentutkijoita.